

JAVANAVAL LAMPGAT

Frits heeft natuurlijk enkel vrienden. Maar stel dat Frits zich toch bedreigd voelt. Omdat hij diplomaat is, of CEO, of een ster, of extreem georiënteerd. Of gewoon erg rijk. Dan neemt hij een bodyguard. Of liever: een persoonsbeveiligger. Frits had er vier, voor een dagje. En werd in de watten gelegd. Totdat: "Liggen. Nu."

En opeens gebeurt het. We lopen op straat, als een man in de verte mijn naam roept. Automatisch kijk ik om, draai me naar hem toe, zet een pas in zijn richting. Dan rent hij vol op me af, armen uitgestrekt. De rest zie ik niet meer, want Sean, die twee passen achter me loopt, staat ineens voor me, grijpt me bij m'n kraag, duwt me de Audi in die vanuit het niets piepend voor mijn tenen stopt, op Seans 'Go!' jankend optrekt en zich een hoek omgooit. Denk ik, tenminste. Want ik zie nog steeds niks. Sean ligt half bovenop me, duwt mijn gezicht in de leren achterbank. 'Nothing to worry, sir', klinkt het kalmjes. Als hij me eindelijk overeind laat, zie ik in de verte de aanvaller op de grond liggen, met teamleider Erik bovenop hem. Sean tikt me aan. 'Seatbelt, sir', zegt hij onverstoortbaar.

Bodyguards. Ze zijn er altijd geweest, maar sinds Wilders en Hirsi Ali staan ze in het spotlicht. De echte blijven liever uit zicht, hebben al genoeg aan hun hoofd. Maar hoe is dat, hoe gaat dat, bodyguard zijn?

Frits wilde een dagje meelopen. Ha. Zo'n idee is snel geboren, maar voer het eens uit. Het lijkt simpel. De Gouden Gids staat vol persoonsbeveiligers. Wie begint te bellen bij de A, krijgt Jan en Alleman aan de lijn. Maar negen van de tien blijken nep, niks, nada. De een is nog aan het opstarten. De ander eigenlijk met pensioen. De volgende heeft geen tijd. De vierde zit net krap in de mensen. Eentje schreeuwt dat hij geen advertentie wil plaatsen, want hij heeft toch geen geld. (Die wil later volop meewerken. Maar u had geen geld? 'Ach, ik zeg maar wat', zegt hij).

Afspraken idem dito. De kantoren bestaan niet, of zijn zolderkamertjes vierhoog achter, een garagebox, een rijtjeshuis. Meneer is

ziek. Meneer komt nooit op zijn afspraken. Meneer is jaren geleden verhuisd. Pas als we na weken zoeken bijna de handdoek in de ring willen gooien, krijgen we Executive Options aan de lijn. En dat is andere koek. Executive Options biedt de executive met een probleem een scala aan options. Het bureau doet recherche (checkt ziekteverzuimend personeel of spoort weggelopen dochters op), test gebouwen op inbraaklekken, heeft opleidingen, bezit neven-bv's: ICS, voor installatie van sluwe elektronica, en Vigilantis, een aparte bewakingsdienst voor villa's. En: EXO verzorgt persoonlijke beveiliging. En hoe. EXO is een van de drie bedrijven in Nederland dat een clearance heeft om voor de overheid te werken. Op de vraag of we een dagje mogen meelopen, moet directeur Erik van Rooij héél even héél erg hard lachen. "Niet alleen kan onze man zijn werk dan niet doen, maar wij garanderen ook de anonimiteit van onze cliënt. Nooit zal een naam vallen, nooit zult u een gezicht zien."

Geen sprake van, dus. Maar hij heeft een tegenvoorstel. Hij zal Frits een dagje (laten) bewaken.

Stipt 9.00 uur meldt een bezoeker zich op kantoor. Hij heet Sean (maar niet heus) en is mijn man, die dag. Niks kleerkast, niks gorilla: atletisch, onopvallend, tot in de puntjes verzorgd. En Brits. Hij vraagt vijf minuutjes voor een kennismaking. Maar geeft me instructies. Ik mag geen deur of autoportier aanraken, dat doet hij en dat is het teken dat alles veilig is. Mijn raampje blijft dicht, zodat niemand iets 'onplezierigs' binnen kan

Frits arriveert op zijn werk...

Close personal protection officer, de bodyguard van nu

HET WERKT ALS JE HET NIET MERKT

schuiven (later zal hij verklappen dat hij het niet over scheldbriefjes had, maar over zuur en eng poeder).

Hij zal rechtsachter me lopen. Niet voor, dan ziet hij me niet. Achter me kan hij voor me springen; rechts, want dan kan hij me met links vastpakken en met rechts ingrijpen.

Hij zal twee stappen afstand houden, voor mijn privacy, maar als ik mijn oor aanraak, staat hij naast me. In het 'onwaarschijnlijke geval dat er iets onverwachts gebeurt' zal hij me vragen achter hem te gaan staan, of in de auto naar beneden te duiken. Of ik dan naar hem wil blijven luisteren, niet wil vluchten (want dan moet hij achter me aan) en hem zeker niet wil helpen.

Verder: hoe gaat het met me? Heb ik hartproblemen, allergieën? Bloedgroep? (Hij kent alle ziekenhuizen langs mijn routes). Mag hij reserve-pillen van al mijn medicijnen? Hij vraagt het program van de dag. Dat had hij al, maar hij vraagt het toch, want meestal is er iets gewijzigd. Zijn de reserveringen in hotel en restaurant op mijn naam gemaakt? (Oeps, daar maakt hij een aantekening van. Vind ik het een groot probleem ergens anders te eten?) Heb ik gedacht aan een krant voor onderweg en bloemen voor de missus? Zo niet, vind ik het erg dat hij het gaat/laat doen? (Dan hoeft

hij de Bruna niet te laten ontruimen...)

We gaan. Buiten de deur staat nummer twee. Die loopt voorop. (Liever met de trap dan de lift, dan zit je gevangen en je weet niet wie buiten op je wacht.) Hij checkt de parkeergarage, smoest in zijn gsm en er zoeft een blinkende bolide voor. Sean opent het

"Hoe veiliger de vip zich voelt, hoe gemakkelijker hij te beveiligen is"

portier, we stappen in en gaan. Bij de eerste bocht, naar links, een hartklap als ik uit het -geblindeerde- raampje kijk: een net zo zwarte zoefauto pakt met ons mee de bocht. Buigt om ons heen, zakt weer terug. Geeft niks, die is ook van EXO. Die zal ons de hele dag achtervolgen en afschermen.

In de volgauto zit de teamleider, vandaag Erik van Rooij zelf. In de vip-auto heerst rust, de volgauto is het zenuwcentrum. Die houdt

contact met het hoofdkantoor, de zijstations, de aankomsthaven, de mannen in het veld.

Via draadloze laptops worden continue route plus alle alternatieven gecheckt op files en gladheid. Daarin worden reserveringen omgezet, vluchten geboekt, hulptroepen opgetrommeld. Vanuit de volgauto wordt op achtervolgers gelet, worden de flanken beschermd, mee vooruitgekeken. En: daarin worden de knopen doorgehakt.

"De bodyguard (zeggen ook zij tegen de close personal protection officer) moet zich puur op de vip concentreren, en die mag niks opvallen. Alle drukte houden we bij hem weg. Hoe beter ons werk, hoe minder hij merkt. De vip is klant, koning, hij moet zich kunnen concentreren. Wij zijn er voor zijn veiligheid."

"Daarom is zijn band met Sean heel belangrijk. Daarom doet Sean ook de briefing: Sean moet zo bij de vip horen dat hij niet meer opvalt. Hoe veiliger de vip zich voelt, hoe gemakkelijker hij te beveiligen is. Sean zal alles doen om hem op zijn gemak te stellen. We dragen geen koffers: onze handen moeten vrij zijn. Maar verder staat alles te zijner dienste. Die bloemen liggen meestal bij voorbaat al in de achterbak, net als een jack voor als de vip opeens een frisse neus wil halen."

In diezelfde achterbak ligt ook een kogelvrij vest en jeans plus een polootje voor Sean, als hij even iets moet verkennen. "Verkenning en voorwerk, dat zijn de belangrijkste aspecten van ons werk. Voor elke opdracht maak je een risico-analyse. Wat kán er gebeuren? En: wáár zal dat dan gebeuren? In- en uitstapmomenten zijn gevaarlijk, die kent de boef. Dan staan we sowieso scherp."

"Maar we willen álles weten: het huis, de route, de plannen. Gaat meneer vergaderen? Met wie? Gaat hij een toespraak houden? Wie zijn daar dan? En: waar gaan we rijden, waar staan de verkeerslichten? Waar liggen tunnels, waar staan de ziekenhuizen? Hebben we een safe house in de buurt, is er back-up? We kijken een week van tevoren: is er markt? We kijken de dag van tevoren: is de weg opgebroken? Is het carnaval? Is het zondag en loopt de kerk uit? Is er een punk-concert in de buurt, waar zitten de extreme groepen, in welke wijken willen we niet zijn?"

"En dan weer: wat eet hij; wat drinkt hij? Koffie? Hoe? Muziek in de auto? Welke? Nemen wij zijn telefoon aan? Wordt zijn telefoon afgeluisterd? Honderden vragen, die van tevoren moeten worden beantwoord."

Alarm, actie. Een aanvalleur (rechtsachter) wordt door de teamleider vastgepakt, terwijl close personal protection officer Sean (voorgond) de vip in de auto duwt en weg zal racen. De volgauto verschijnt om de teamleider bij te staan.

Anonimiteit is belangrijk voor de close personal protection officer, niemand weet wie hij is, maar hij is er altijd.

“Daar staat of valt de klus mee, net als de relatie met Sean. Van het werk zit 95 procent in de voorbereiding, vijf procent in de dag zelf. En op die dag komt 95 procent aan op de omgang van Sean met de vip, en 5% op zijn bewakingstechnieken. Want bovenal staat natuurlijk: we vechten liever niet dan wel, we slippen liever niet dan wel, we rennen liever niet dan wel.”

Een veelbetekenende stilte: “Maar we kunnen het natuurlijk allemaal wel.”

We rijden. Niet normaal natuurlijk. Johan, chauffeur, even tanig als Sean, heeft geen seconde zijn handen van het stuur. Ook al kruisen we een half uur door de stad, we staan letterlijk geen seconde stil. De wagen blijft in beweging, desnoods kruipend. Dat is altijd sneller dan stilstaand optrekken. Altijd is er ruimte, voor en achter. Altijd weet hij wat er voor verkeer aan de zijkanten zit. Alles zien ze. En als ze wat zien, kucht een van de twee. Dat gaat via de oortjes naar de volgwagen. Die schiet naar voren, WHAP, en

kruipt tussen ons en ‘het object’ in. Draait dan met ons mee, als een balletdanseres in een pas-de-deux.

Het object kan een open garagedeur zijn. Een boerderij aan een lege weg. Een dikke

“Ze kunnen alles met een auto, met elke auto.”

boom. Een groepje mensen. Een stilstaande vrachtwagen. Een kapot Golfje in de berm van de A50. Want ja hoor, even later blijkt dat Golfje dus achter ons aan te rijden. Afslag, mompelt Johan en plots vliegen we –soepeltjes– opzij, de A50 af. Son and Breugel, here we come!

Na een bocht houden we wat in en verdomd: het Golfje kwam mee. De tomtom voorspelt een rotonde en Johan draait een rondje rond.

Zo kijken hij, en Sean, de boef recht in z’n gezicht. Zo. Die kunnen ze herkennen als ze ‘m nog eens zien. En de boef weet ook: hij is gespot. Hou maar op vent, we hebben je gezien.

We rijden naar een slipbaan, waar EXO specialistische ‘directiechauffeurs’-trainingen geeft. Een eufemisme voor een eenmans-beveiliging. Of Johan die cursus ook heeft gevolgd? Domme vraag. Nog geen halve seconde later staat de Audi met de neus de andere kant op.

Ze kunnen alles met een auto, met elke auto. Blokkades ontwijken of verwijderen.

Verwijderen? Ja, als een wagen dwars op de weg staat, zal de volgauto het ding meistens van de weg rammen. Tegen diens achterkant, als hij snel opzij moet, vooraan als je wilt immobiliseren. Maar dan draait hij niet zo snel. Van die dingen. Die dingen mogen wij eigenlijk niet weten, en zal ik verder niet opschrijven. Dat is de afspraak.

Nood breekt wet, maar verder is de wet de wet. Ze rijden niet (bijna niet, niet veel) te hard en

niet door rood... "Tja", kucht er een tevreden naast me. "Dat is natuurlijk het voordeel van overheidsbewaking, die heeft zwaailichten. En oneindig veel mensen, mogelijkheden en materiaal."

Dat zegt een meneer naast me op de achterbank. Meneer is J. Vlaming, ex-brigade-generaal, ex-commandant van de marechaussee, met Schiphol en (diplomatiek en koninklijk) Den Haag onder zijn hoede. Nu is hij adviseur van EXO.

En hij is niet de enige met sterren en strepen op zijn schouder. Het merendeel van de EXO-ers komt uit het leger of van de politie. Ze willen (en/of mogen) niet zeggen wat ze hebben gedaan, maar ze komen van uit elite-eenheden met enge afkortingen als DKDB en BSB. Van Rooij zelf heeft scherpschutterbadges en politie-emblemen in zijn kantoor hangen.

Vlaming: "Iedereen komt uit overheidsdienst. Er is maar één leerschool: de praktijk. En alleen politie- en legers mensen hebben ervaring, bijvoorbeeld daadwerkelijk onder vuur gelegen."

Een ander probleem van security: hoe kom je aan klanten? Wie, zeg, de kroonprins of die ene (mijnheer) Frits heeft beveiligd, kan een leuke advertentie plaatsen. Maar dat kan dus niet. Hoewel een Gerard Joling graag koketteert met kleerkasten-met-oortjes, wil wie échte bewaking wil, dat geheim houden. Van Rooij werkt voornamelijk voor raden van bestuur van multinationals, zegt hij en kijkt alsof hij daarmee al heel wat heeft verraden.

Ondanks de economische crisis heeft hij niet te klagen over klandizie. Maar er zijn nu toch minder miljonairs? "Maar een directeur of een hoofd personeelszaken kan zich in deze tijden ook bedreigd voelen."

En dat is dus ook de man die mij aanvalt. Boos, omdat ik hem heb ontslagen. 'Kl**tzak', roept hij, terwijl we wegscheuren. En het begon zo gezellig, met een -dacht ik- afsluitend etentje. Etentje? Operatie Oerle voor Sean. Natuurlijk heeft hij gereserveerd, onder een naam die nergens op lijkt. De volgwagen is ons net voorbij geschoten voor een recon van de locatie. De teamleider glijd uit de auto, checkt het interieur, kiest meteen een andere tafel want deze staat niet tegen een muur en dat moet. De achterruitgangen weet hij al, iedereen kent de plee, de keuken, de bar.

Wij komen aanzoeven en als Sean het teken krijgt dat het kan, opent hij mijn deur en de

Frits mag geen deur aanraken, de close personal protection officer opent het portier en dat is het teken dat alles veilig is.

teamleider staat bij de ingang. De autodeur blijft open tot ik binnen ben.

Ik ga mijn handjes wassen. Tot mijn verbazing ben ik alleen. Daar moet Sean later hartelijk om lachen: alles was gecheckt, alles had hij in de smiezen, hij wist de kleur van het zeepje en de handdoek.

"Een directeur of een hoofd personeelszaken kan zich in deze tijden ook bedreigd voelen."

Voor deze keer is hij aangeschoven, maar dat doet hij liever niet. Zit liever twee tafeltjes verder. Ziet dan alles, weet alles en heeft bij het bestellen het geld voor de rekening al klaar ingeval ze 'plots wegmoeten'. Want de beide chauffeurs zitten uiteraard buiten, tenminste eentje blijft bij de wagens en liefst blijft een ervan draaien.

Over kogelvangen wil Sean niet praten, over clientèle ook niet. Het maakt hem niet uit, zegt

hij of hij een zangeres of een prinses onder zijn hoede heeft: hij zal zijn uiterste best doen. Er moet gewoon geen kogel in de buurt komen. Maar gradaties, die kent hij niet en dat kan niet. Dit werk vraagt om reflexen, je kunt je niet afvragen hoe je voor wie ingrijpt, je grijpt in. Punt.

Wie ze bewaken, maakt ideëel niet uit. "Daar moet je niet flauw in zijn, je bent een commercieel bedrijf", zegt Van Rooij pragmatisch. Dus een verwend popsterretje kan net zo op Sean rekenen als een Nobelprijswinnaar. Mocht Mugabe incognito langskomen, dan mag hij EXO bellen, ook al vervoert Van Rooij de volgende dag Mandela. Er zijn grenzen: die van de wet. Dealers, gangsters, nee, dat natuurlijk niet. Ook: geen pistolen. In hun vuist kan hoogstens een lantaarntje zitten. Wel eentje dusdanig gemeen dat het met één flash een paar minuten volledig verblindt, dat wel. En je kunt er een flinke mep mee uitdelen. Dat is alles, zegt Van Rooij, maar we weten allebei dat Sean waarschijnlijk een dozijntje manieren kent om me met zijn blote handen naar de overkant te helpen. Wat ze aanpakken? Alles. Alles wat we

aankunnen, verbetert Van Rooij snel. En dat gaat ver. Hij heeft een recherche-afdeling die gestolen kunst opspoor, maar ook werknemers controleert qua achtergrond, spionage of declaratiegedrag. Als ICS kan hij alles met elektronica, van camerabewaking tot gps-opsporing. En dan is er nog bewakingsdienst Vigilantis. Maar geen gewone, niet de gepensioneerde nachtportier die in een wit Polo'tje over het industrieterrein kruist. Geen flauwekul: zwarte terreinjeeps, teams van twee toppers. En: alleen voor particulieren, Waalre, de Karpendonk, 't Villapark. Razendsnelle alarm-opvolging. Hij wil het niet gezegd hebben, maar niet zelden is Vigilantis eerder ter plekke dan de politie. "We kunnen de vip overdag bewaken, en hem 's avonds thuis aan Vigilantis overdragen." En wat kost dat? Geen idee, zegt Van Rooij serieus. Dat moet hij per klant uitrekenen. "Alles begint met een risico-analyse. Hoe gevaarlijk is de klus, wat dreigt er? Daar zet

ik een plan tegenover: dit heb ik nodig aan mensen en materieel om de veiligheid te garanderen. Daar hangt een prijs aan. Als die niet schikt, dan doen we 't niet."

"Niet zelden is Vigilantis eerder ter plekke dan de politie."

Terug naar kantoor. Een heerlijk ritje. De bolides zoeven over de snelweg, een boeiende gesprekspartner, een zacht muziekje speelt, Sean is niets dan zorgen; zit ik goed, is het te warm, te koud? Alsof er niets aan de hand is. Ik merk nauwelijks dat we zijn afgeslagen bij een benzinepomp. Vreemd, we tanken niet maar rijden door. Dat komt omdat er weer

een verdachte auto achter ons zat. Als hij meekomt naar de pomp, weten we a) dat hij in ons geïnteresseerd is en b) hebben we nu ook zijn nummerplaat en zijn signalement want, verklaart Sean: elke pomp heeft videocamera's draaien en die beelden kunnen ze later opvragen. 'Nothing to worry, sir', zegt Sean, verbaasd dat we het vragen.

Op kantoor nog even napraten, maar da's niet echt gezellig: de heren kunnen, mogen en willen niks over zichzelf of hun beroep kwijt. Anonimiteit is hun grootste goed. Sterke verhalen? Ook niet. Deze demo zou niet eens een spannende dag worden, want ze hebben een hekel aan die verhalen. "Maar wij willen ook wel eens lachen." Dan gaan ook zij naar huis. Want ze hebben gewoon gezinnen. Die zullen wel blij opkijken als vader goddank binnenstapt. Nee, zegt Sean: "Het is absoluut geen raadsel of ik heelhuids thuiskom. Ik heb geen gevaarlijk werk, mijn werk is gevaar voorkomen."

De volgauto is altijd waakzaam. Als in een wegberm iets verdachts staat, zoals de auto van de fotograaf, schiet de volgauto naar voren om de vip-wagen (linksachter) af te dekken. (Directeur Erik van Rooij staat er op te vermelden dat dit een geregisseerde foto is. In het echt zou de vip-wagen onzichtbaar zijn.)